

Karmel Vlaanderen

"God vraagt niet veel, Hij vraagt alles"

het leven van de karmelietes

Het huis van de Karmel is nooit af

Wie in een Karmelklooster woont, voelt zich als een gebouw in de steigers. Er steekt dynamiek en ritme in het leven van een karmelietes of karmeliet. Het is een avontuur in geloof, hoop en liefde. Altijd is er te groeien. In hoogte en breedte. Groei in verbondenheid met God en met de mensen. Groei in openheid naar de mystieke vereniging toe.

Naar een diepte-ervaring, waarin God zich op een bijzondere wijze vrij meedeelt aan mensen. Waarin Hij zich laat kennen als oeverloze liefde, in het suizen van "een zachte bries" (1Kon. 19,12). Onverwacht en toch vanzelfsprekend. Dat is Karmel : ruimte bieden voor mystiek gebed en engagement, in éénzelfde adem.

Elk Karmelklooster is een tuin waarin God gaarne verblijft. Want het is zijn vreugde bij de mensen te vertoeven (Spr. 8,32). God is gelukkig als hij mensen kan verlossen, mag omvormen in zijn liefde. Karmelieten en karmelietessen zeggen het de profeet Jeremia na : "Gij hebt mij verleid, ik heb me laten verleiden" (20,7). Is bevrijding, meer mens-woorden, tenslotte niet de bestemming van elke christen?

Daar wil de Karmel een geschikt klimaat voor scheppen. Een klimaat waarin bloemen van geluk voor God gemakkelijker kunnen bloeien ! De Karmel is één lang heimwee naar het paradijs, waar God met mensen wandelt. "In het land van de Karmel heb Ik je binnengeleid, opdat je de heerlijkste vruchten ervan zou eten" (Jer. 2,7).

Denk nu maar niet dat je eigenliefde niet tegenwringt! Maar als je in het huis van de Karmel woont, leef je vanuit een ideaal. Vanuit een geloof en een groot verlangen dat Christus de sterkste wordt. Of beter je láát Hem de sterkste blijven in jou. En dat is een boeiend verhaal.

Jezelf loslaten

Wanneer God je als jonge vrouw roept tot de intimiteit met Hem in de Karmel, dan wil Hij bij jou zijn in een zwijgen dat uitdrukking is van de innigste liefde. Maar gewoonlijk gaat aan de uiteindelijke beslissing van je ja-woord een min of meer pijnlijke strijd vooraf. Want er is eigenlijk zoveel in jou en om je heen, dat zich nog verzet. Waarom ik? Toch laat die innerlijke drang je niet los. Op de meest onverwachte ogenblikken komt hij in je op. Wordt rijp overwogen. Beurtelings betwist en verdedigd door allerindividueelste eigenbelang. Totdat soms plots, de wil een halve draai omslaat zoals een zoekende kompasnaald : je hebt je richtinggevende pool gevonden en met de profeet Jeremia kun je zeggen : "Jahwe, Gij hebt mij verleid, en ik liet mij verleiden. Gij zijt de sterkste!" Ger. 20,7).

Er is echter moed voor nodig om dit avontuur met God te beginnen. Maar die onkosten van de reis komen geheel op zijn rekening. Wanneer je de sprong durft wagen als je zijn stem hoort, vind je een geluk zo groot en een vrede zo diep, dat alle geleden pijn en moeilijkheden er hun zwaarte door verliezen. Maar... je moet jezelf durven loslaten. Eigen normen en menselijke plannen opgeven. Deze omschakeling zal zich langzaam voltrekken. Gods licht dringt nooit met plotseling geweld je duisternis binnen. Hij voedt je op volgens je eigen groeiritme. Steeds meer mag je gaan delen in zijn goddelijk leven. Uiteraard is daartoe de menselijke medewerking nodig, want de genade bouwt op de natuur. Dit laatste wist de Karmelhervormster Teresia van Avila heel goed. Daarom vroeg zij van haar volgelingen, behalve apostolische motieven en een intens verlangen naar het samen-zijn met de Heer, ook nog, dat zij goed konden eten en slapen, hartelijk lachen en een gezond verstand meebrachten. Toen eens een moeder van een aspirante de nadruk legde op de vroomheid van haar dochter, vroeg Teresia onmiddellijk : "Maar heeft zij ook verstand? Want, zo voegde zij er schalks aan toe, wij kunnen hier de mensen wel in vroomheid onderwijzen, maar kennen nog geen middel om hen verstand bij te brengen".

Een kleine woestijn

De echo van de Karmelberg stuwt je ook nu nog als karmelietes naar het grootse avontuur : in geloof, hoop en liefde op tocht te gaan naar God en de mensen. Geïnspireerd door de grote profeet Elia, wil je, zoals hij, helemaal van God leven. Naar het voorbeeld van Maria, de contemplatieve bij uitstek, houd je je in de schaduw. Je leeft bij de Bron, waaraan alle leven ontspringt. In het hart van Christus, in het hart van de wereld. En is het feitelijk niet in deze diepte dat elke roeping zinvol wordt?

Maar als karmelietes heb je niet de afzondering om de afzondering gekozen, je hebt voor Iemand gekozen : Christus. En Hij heeft je geroepen om in eenzaamheid te leven. "Ik zal je lokken naar de woestijn en daar spreken tot je hart" (Hos. 2,16). Hierin ligt de eigenlijke reden van de strenge afzondering of karmelslot : het scheidt een kleine woestijn temidden van onze grootsteden. Afgezonderd? Ja! Afgescheiden? Neen! Als je achter de hoge karmelmuren een aangename rust of een beschutting voor je verantwoordelijkheid meent te vinden, zal je bedrogen uitkomen. Als je de zorgen en het leed van de wereld zou willen ontvluchten, zul je door die eenzaamheid zelf spoedig weer worden uitgestoten. Neen, je bent niet afgescheiden van de wereld : de verbondenheid met Christus voert als vanzelf tot de medemensen. God kan daarom aan enkelen vragen geen andere roeping te hebben, dan : in de Kerk en de wereld een luisterbereid hart te zijn om Gods Geest te ontvangen, opdat Christus' liefde in onze wereld ontkiemen kan, en geheel de mensheid naar de Vader wordt gericht. "Kom nu eens mee naar een eenzame plaats" (Mc. 6, 31). Een contemplatieve Orde beantwoordt deze uitnodiging van Christus. Zo heeft ze haar eigen plaats, haar eigen charisma in de Kerk.

Elke morgen weer nieuw

Een Karmelgemeenschap bestaat gewoonlijk uit niet meer dan 21 zusters. Want Teresia legde zeer sterk de nadruk op een familiegeest, waardoor de zusters elkaar goed zouden kennen en aanvaarden, zoals dat in een goed gezin gebeurt. Je hebt elkaar niet gekozen, maar ontdekt dag na dag, dat je aan elkaar gegeven bent. Maar het voor-elkaar-zijn in het samen-zijn voor God, wordt niet uit eigen kracht bereikt. Alleen het geloof in de voortdurende aanwezigheid van de verrezen Heer is de bron waaruit ieder haar kracht put : "De bidplaats worde in het midden van de cellen gebouwd. Daar moet ge iedere morgen samenkomen om de H. Mis bij te wonen" (Karmelregel).

Met de eucharistische Christus in het midden, is de Karmelgemeenschap vol biddende aandacht voor God en de mensen. In dit gebedskoor ben je als karmelietes tegelijk eenzaam met God en gemeenzaam met de anderen. Je gelooft in de doeltreffendheid van je gebed. Want door de liefde weet je je verbonden met de scheppende Geest van God. Door die liefde van een kleine mens is de machtige invloed van God werkzaam in de wereld. Elke morgen is er die uitnodiging van Christus : "Geef je biddend voor mijn Kerk".

Zo wordt de Heer naar de uithoeken van de aarde gezonden. Zo doorademt de karmelietes de hele wereld met de liefde van Christus. Dit geloof geeft dynamiek aan je leven, maakt je elke morgen weer nieuw! Zevenmaal per dag legt de gemeenschap haar bezigheid neer en neemt de tijd om — als een kleine miniatuur-wereldkerk — God te loven, te danken en zijn genade af te smeken : "Jeruzalem, op uw muren heb Ik wachtposten uitgezet ; heel de dag en heel de nacht, nooit mogen zij zwijgen" (Ies. 62,6). Zo willen de karmelietessen de ononderbroken lofzang van het Godsvolk voor de onzichtbare Aanwezige voortzetten : "Laat ons de Heer prijzen, mijn zusters... en niet moede worden de lof te zingen van een zo grote Heer en Koning..." (Teresia van Avila).

"Dag en nacht waken in gebed"

In de Karmel krijgt dit leven in en met Christus een geheel eigen nuance : het stil inwendig gebed. Iedere dag wordt aan dit liefdevol "van hart tot hart" aanwezig zijn bij de Beminde twee uur gewijd. Een uur in de vroege morgen, een uur in de avond na volbrachte dagtaak. Als karmelietes leef je in het gelukkig besef : "God heeft mij nodig voor de Kerk en de wereld." In die stille momenten wil je dan ook geheel voor Hem zijn. In onverdeelde liefde. En in zijn goedheid laat God zich soms ervaren. Hij wordt de grote Aanwezige, de Nabije. Je zoeken wordt vinden.

"O Laaie Vlam van liefde, O Gij die teder wondlekt, mijn ziel in 't allerdiepste van haar midden ! Nu Gij niet meer doet huiv'ren, voleind nu, als 't uw wil is, en scheur de sluier van dit zoete treffen." (Johannes van het Kruis)

Je weet je bemind en dat maakt gelukkig. Het geeft zin aan heel je bestaan. God is je genoeg! Als verveling of vermoeidheid je soms overvalt, of wanneer je de Heer schijnbaar afwezig voelt, dan zucht je : "Wat is het moeilijk, Heer, nu in gebed voor U te staan". Met Johannes van het Kruis mag je dan vragen :

"Waar houdt Ge U verborgen,
Beminde, en laat mij in zuchten achter? Gelijk een hert ontvlucht Ge
nadat Ge mij gewond hebt;
ik liep en riep U na en Gij waart spoorloos".

Dan wordt je gebed een smeken, een echte stem in de woestijn : "Mijn hart is als een dorre woestijn, Heer, Gij zijt de Bron van levend water, Gij zijt de vervulling". En met de druppel die je in dit leven van Hem hier mag proeven, moet je je dorst naar Hem levend houden (Johannes van het Kruis).

"Een of ander werk verrichten"

Op ons allen rust ook de zorg voor het dagelijks brood. In verbondenheid met al je broers en zusters, waar ook ter wereld, tracht je door handen- en geestesarbeid in het levensonderhoud te voorzien. Je werkt daaraan mee volgens de gaven die je geschonken zijn. In het leven van alle dag, met zijn steeds terugkerende huiselijke bezigheden of andere werkzaamheden, draag je de last van de menselijke arbeid, de vermoeienis en soms het verdriet van een mislukking. "Echte armen leven stil en zonder ophef. Door handenarbeid zullen zij in hun levensonderhoud voorzien ; God zal voor het noodzakelijke zorgen" (Teresia van Avila).

De karmelietes weet bovendien : werken is "blijven bidden" voor wie zich niet verliest in de activiteit, maar geboeid blijft door de aanwezigheid van de grote Geliefde : "Het werk mag de geest niet teveel in beslag nemen en verhinderen aan God te denken" (Teresia van Avila).

Terwijl je dan de handen uit de mouwen steekt, blijven ze toch geestelijk in elkaar gevouwen. Dit is helemaal in de lijn van de eerste kluizenaars, die tijdens hun weinig opslopende bezigheden psalmen zongen, zodat het biddend contact met God hun voornaamste bezigheid bleef. De geest die Teresia van Avila aan haar zusters meegaf, is echter ruim en menselijk. Omwille van het gebed wil ze de uiterlijke taak niet verwaarloosd zien : "Zo je soep kunt maken en tegelijkertijd in Gods aanwezigheid kunt blijven, des te beter. Maar zo je door je ingekeerdheid de soep laat aanbranden, ware het beter geweest, dat je in de tegenwoordigheid van de soep was gebleven!"

Stilte, soberheid, eenzaamheid

Opdat je telkens weer opnieuw je blik naar binnen zou kunnen richten, heb je als karmelietes behoefte aan een eigen sfeer. Aan een klimaat van stilte, soberheid en alleen zijn, om zoals Maria het Woord van God in je hart te bewaren en te overwegen. Als je Christus in je leven hebt ervaren, verlang je naar de stilte. Want om de stem te vernemen die in alles van God spreekt, moet je een fijn gehoor hebben en een luisterbereid hart. "De Vader sprak slechts één woord. Dit woord was zijn Zoon. Hij spreekt het voortdurend in eeuwig stilzwijgen en het is in stilte dat Het beluisterd moet worden" (Johannes van het Kruis). De stilte schept een leegte waarop God wacht om er zijn volheid te laten binnenstromen, De stilte is dan ook de ruimte waarin Gods liefdevolle aanwezigheid zich kan openbaren. De stilte is het geheim van de sereniteit. Daarom — zegt de Karmelregel — "zul je met grote zorg vermijden veel te spreken en zul je het stilzwijgen onderhouden van het einde van de dagsluiting tot het morgengebed van de volgende dag".

Soberheid is de schoonheid van de Karmel ! Alles wordt herleid tot het noodzakelijke : "in huisvesting, kleding, woorden en vooral gedachten" (Teresia van Avila). Het houdt in : met lege handen alles van Hem durven verwachten. Je leven telkens opnieuw in zijn handen leggen. Ook je zwakheid en je falen. Om vanuit zijn onuitputtelijke barmhartigheid te leven. Het is erkennen dat God "de eerste en de laatste" is. Dat alles geschenk is van Hem. Voor Teresia was de materiële armoede een doeltreffend hulpmiddel om tot de ware vrijheid van de kinderen Gods te komen. Zo kun je in haar Weg van de Volmaaktheid lezen : "Je huis weze arm in alle opzichten. Mochten we daarin op onze Koning gelijken, die geen ander huis had dan de stal van Bethlehem, waarin Hij geboren is en het Kruis waarop Hij stierf". En Johannes van het Kruis schrijft ergens : "Het komt op hetzelfde neer of een vogel aan een dunne of aan een dikke draad vastzit : als de vogel hem niet stuk trekt, zal hij niet kunnen vliegen".

De eenzaamheid is voor de karmelietes van vitaal belang! Daarom verricht je zoveel mogelijk je werk alleen. Iedere cel is een plekje onaantastbare eenzaamheid. Je trekt je graag voor één dag of voor een tiendaagse bezinning terug in een kluis gelegen in de kloostertuin. Daar mag je je tot een leegte, tot een ontvankelijke holte laten uitdiepen om te "kluizenaren met God". Hij zal je vervullen in de mate van je beschikbaarheid. Hier wordt dus het belangrijkste facet van het Karmelideaal in exclusiviteit beleefd. Na deze herbronning kom je meer leeg van jezelf en meer vervuld van God in de gemeenschap terug.

Elkaar blij maken

Een voortdurend leven naar buiten is leeg. Een voortdurend leven naar binnen is gevaarlijk. Maar beide samen dat is harmonisch leven. Omdat de boog niet altijd gespannen kan blijven, staat er op de karmelitaanse dagorde 's middags en 's avonds een ontspanningstijd aangegeven.

Deze uren dragen het stempel van de typisch-teresiaanse eenvoud en ongekunsteldheid. Iedereen is er graag aanwezig. De een wat spraakzamer dan de ander. Maar moeten er ook geen mensen zijn die luisteren? Terwijl elkeen een of ander werk verricht, deel je met elkaar de vreugde, de last en de zorgen van: het familienieuws, aangevraagde intenties, en de grote wereldgebeurtenissen. "Daar je hier met weinig bent, zullen alle zusters delen in de beproevingen en het lijden dat een medezuster treft" (Teresia van Avila).

Juist omdat de Karmel werd hervormd door de levenslustige Teresia, die op de cadans van de klapperende castagnetten en de rinkelende tamboerijnen haar zusters Castiliaanse dansen liet uitvoeren, blijft bij elke ontspanningstijd de blijde noot bewaard en op feestdagen zelfs de vrolijke. Iedereen weet zich met haar gaven en talenten verdienstelijk te maken. Steeds worden er weer andere verborgen talenten ontdekt. De karakteristieke karmelitaanse vreugde en humor komen hier spontaan tot uiting. Is de humor niet het blijde gelaat van de liefde? Ook dit zusterlijk samen-zijn staat in dienst van het gebedsleven. Zoals het slot van een gebed dat eenvoudig uitdrukt: "Mogen wij elkaar blij maken en ontspanning bezorgen, om U daarna weer beter te dienen in stilte". Als kluizenaars moeten de karmelietessen eenzaam zijn, maar toch onder elkaar even gemeenzaam als een grote familie: "Een beetje tederheid kan geen kwaad, indien je ze tegenover allen betoont.

Soms is het goed en nodig tederheid en genegenheid te doen samen gaan" (Teresia van Avila). Hoe innig iemand met God verbonden leeft, valt immers alleen maar af te leiden uit haar liefdevolle nabijheid bij de naaste. Door de dag zijn er gelegenheden genoeg om dat concreet te maken. En zijn ook het bekennen van ongelijk of het vergiffenis vragen geen facetten van de liefde?

Zoals Maria

Om beter de roeping en het leven van een karmelietes te begrijpen, moet je lang naar Maria opzien. Ze is de intens beschouwende, de geheel ontvankelijke, de blij gegevene. Als karmelietes ben je met Maria verborgen en zwijgend in de Kerk aanwezig. In de eenzaamheid van je cel, bij het overwegen van Gods Woord, mag je naast Maria gaan staan. Je doorleeft beschouwend de hoogtepunten van haar leven : Bethlehem, Kana, Golgota, Cenakel... Dan wordt ook je hart zo groot als dat van Maria. Je weet je moeder van velen.

Een karmelietes is ook de ontvangende. Zoals Maria sta je geheel open voor de Verlossing in Jezus Christus. De hunker naar geluk van al je broers en zusters draag je in je hart. Afstand nemend kun je, beter dan wie ook, peilen naar de diepste noden van de mens van vandaag en ze voor de Heer brengen. Je neemt de plaats in van die angstige en gekwelde mensheid. Een karmelietes wil blij geven.

Je stilzwijgen is vervuld van een scheppende waakzaamheid voor wat de Heer in het bescheiden werk van iedere dag van je wil vragen. In lastige ogenblikken die je ook niet bespaard blijven, is Maria's aanwezigheid je sterkte en steun : Maria, door Uw "ja" hebt gij de wereld veranderd. Help ook mij 'ja' te zeggen. Gij hebt ondervonden tot welke prijs het gekocht moest worden. Leer mij dit 'ja' uitspreken zoals gij. Dan pas wordt het leven als zinvol ervaren en bron van stille vreugde. Elke dag opnieuw !

Mogen mensen van een karmelietes iets anders vragen, dan dat zij bidt? Dat zij levend gebed is?

Karmel. Biddend hart van de Kerk. Wijsheid van God. Dwaasheid voor de wereld. Karmelietessen zijn er zo maar voor de Heer. Daarom zijn zij er ook voor de mensen. Zij zijn de deur waarlangs God de wereld binnentreedt. Gelukkig dat er nog enkelen van die dwazen gevonden worden. Zij zijn zeldzaam ! Het is een geheim tussen God en mij...

Beminnen over heel de lijn

Een karmelietes is iemand die naar de gekruisigde Jezus heeft gekeken. Zij heeft gezien hoe Hij zich helemaal wegschenkt aan zijn Vader voor de mensen. Stil geworden bij deze liefde van Christus heeft ze zijn hartstocht begrepen en wil ze zich wegschenken zoals Hij !

En op de Karmelberg, in de stilte, in de eenzaamheid, in het onafgebroken gebed dat door alles heen voortduurt, leeft een karmelietes reeds, zoals in de hemel, van God alleen. Hij die eens haar geluk zal zijn in de hemel, geeft zich nu al aan haar, Hij verlaat haar nooit, Hij woont in haar, méér nog : de twee zijn één ! Zij is één geworden met Hem die ze bemint, ze vindt Hem overal, ze ziet Hem stralen door alles heen ! Is het niet de hemel op aarde? En die hemel draag je in jezelf.

Het levensritme in een karmelietessenklooster

- Morgengetijden
- 6.00** Een uur stil gebed
Eucharistieviering
Koorgebed '*Terts*'
- 8.30** Ontbijt en arbeid
- 11.00** Koorgebed '*Sext*'
Middagmaal
Ontspanningstijd
Celtijd
- 14.00** Koorgebed '*Noon*'
Geestelijke lezing
- 15.00** Arbeid
- 16.30** Avondgetijden '*de vespers*'
Een uur inwendig gebed
Avondmaal
Ontspanningstijd
- 20.00** Dagsluiting
Celtijd

21.30 Nachtgetijden

Nachtrust

kleine wijzigingen zijn mogelijk naargelang de omstandigheden in elke leefgemeenschap afzonderlijk

*Karmelietes zijn
is een hart-aan-hart voor heel het leven.*

Het is bruid zijn van Christus.

Leven mét, altijd mét...

Het is van al je inspanningen rust vinden bij Hem,

en Hem van al zijn moeiten rust bieden bij jou!

Het is niets anders meer kunnen dan beminnen.

Beminnen terwijl je aanbidt,

een smeekgebed bent voor de wereld en jezelf vergeet.

Het is beminnen over heel de lijn.

Elisabeth Catez (22) in de karmel van Dijon

Auteur: Piet Hoornaert, ocd

Copyright © Vlaamse Karmel

Burgstraat 46

9000 Gent

Tel: 032 (0)9/225 57 87